

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Výukový materiál pro předmět

EKONOMIKA

4. ROČNÍK

Ing. Františka Cábová, Ing. Magda Vojtová

Reg. č. projektu:	CZ.1.07/1.1.10/01.0007
Název projektu:	Tvorba výukových materiálů pro žáky podle ŠVP
Název příjemce:	Obchodní akademie, České Budějovice, Husova 1
Klíčová aktivita:	Vytváření podmínek pro implementaci školních vzdělávacích programů ve školách a školských zařízeních, podpora aktivit metodických týmů, podpora pracovníků škol a školských zařízení zapojených do inovace ŠVP.
Použitá literatura:	Seznam použité literatury je uveden v souboru: EKO_4_Literatura.

Výnosy

Výnosy jsou výkony podniku vyjádřené v peněžních jednotkách.

Jsou to peněžní částky, které podnik získal z veškerých svých činností za určité období bez ohledu na to, zda v tomto období došlo k jejich úhradě.

Členění výnosů:

- účetní – provozní
            finanční
            mimořádné

Toto členění je důležité pro zjišťování výsledku hospodaření v závazné struktuře.

- podle výkonů – prvotní (externí)
                    druhotné (interní)
- podle vnitropodnikových útvarů (hospodářských středisek)

Rozhodující složkou výnosů jsou ***tržby za vlastní výkony.***

Tržby za vlastní výkony jsou finančními zdroji, které slouží především k úhradě nákladů a daní podniku a k rozvoji podniku.

Rozhodující pro výši tržeb jsou následující faktory:

- fyzický objem výroby,
- sortimentní skladba prodeje a ceny výkonů

Podnik může zvyšovat své tržby:

- zvyšováním kvality výkonů, což se projeví především v objemu prodeje
- zaváděním nových výrobků
- zlepšováním služeb spojených s prodáváním výkonem
- účinnou reklamou
- volbou sortimentu podle požadavků trhu
- optimalizací objemu produkce
- vhodnou cenovou politikou

Příklad 1:

Podnik prodal 180 000 kusů výrobků, prodejní cena včetně 20 % DPH činí Kč 305,- / 1 kus. Příjmy z pronájmu budovy za sledované období činily Kč 100 000,- + DPH 20 %, dále podnik prodal obligace za Kč 360 000,-, náhrady od pojišťovny činily Kč 60 000,- a od zaměstnanců Kč 12 000,-.

Úkol: 1) Zjistěte celkovou výši výnosů ve sledovaném období.
2) Zjistěte výši výnosů z prodeje vlastních výkonů.

Řešení:

Příklad 2:

Rozhodněte, o jaký druh výnosů z hlediska účetního se jedná. Řešení poved'te do připravené tabulky:

Položka	Druh výnosu
Úroky z vkladů na běžném účtu	
Tržby za prodané výrobky	
Tržby z prodeje služeb	
Přijaté dividendy z držení akcií	
Přijaté náhrady škody od pojišťovny za škody způsobené živelnou pohromou	
Úroky z držení obligací	
Přijaté penále za pozdní úhrady odběratelských faktur	
Tržby z prodeje nepotřebného materiálu	
Kurzové zisky	
Tržby za zboží	
Změna stavu nedokončené výroby	
Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	

Výsledek hospodaření

Výsledek hospodaření se zjišťuje jako rozdíl mezi výnosy a náklady.

Výsledek hospodaření může mít podobu:

- **zisku** v případě, že výnosy jsou vyšší než náklady
- **ztráty** v případě, že výnosy jsou nižší než náklady
- případně může nastat **rovnost výnosů a nákladů**, podnik nemá ani zisk, ani ztrátu

Ztráta snižuje finanční zdroje, ztrátový podnik nemůže úspěšně obnovovat svou činnost a snižuje se objem jeho majetku. Pokud podnik hospodaří se ztrátou delší dobu, musí svou činnost ukončit.

Skladba výsledku hospodaření:

- provozní výsledek hospodaření (rozdíl provozních výnosů a provozních nákladů)
- finanční výsledek hospodaření (rozdíl finančních výnosů a finančních nákladů)
- mimořádný výsledek hospodaření (rozdíl mimořádných výnosů a mimořádných nákladů)

Celkový výsledek hospodaření před zdaněním se zjišťuje jako rozdíl celkových výnosů a celkových nákladů.

Celkový výsledek hospodaření před zdaněním snížený o daň z příjmu = výsledek hospodaření po zdanění (**disponibilní výsledek hospodaření**).

Cílem podniku je dosahovat výsledku hospodaření – zisku.

Zisk je cílem veškerého podnikání, není však jediným.

Zisk plní následující důležité funkce:

- **kritériální** – je kritériem pro rozhodování o všech základních otázkách ekonomiky podniku, tj. o objemu výroby, o nových výrobcích, investicích atd.
- **rozvojová** – je hlavním zdrojem akumulace, tj. tvorby finančních zdrojů pro další rozvoj podniku
- **rozdělovací** – je základem rozdělování čistých důchodů mezi podnik a stát
- **motivační** – je motivem veškerého podnikání a může být i základem hmotné zainteresovanosti zaměstnanců

Způsoby zvyšování zisku:

- snižování nákladů
- zvyšování výnosů

Obě veličiny jsou ovlivňovány řadou dalších činitelů.

Vysoká komplexnost zisku je i jeho nevýhodou, protože v zisku splývají nejen kladné, ale i záporné způsoby jeho získávání. Např. zisk lze zvýšit nejen zvyšováním hospodárnosti ve výrobě, ale i zanedbáváním bezpečnosti práce a ochrany životního prostředí, využitím mezer v legislativě...

Zisk je též důležitou součástí poměrových ukazatelů rentability pro finanční analýzu.

Výsledek hospodaření zjišťujeme z údajů z účetnictví, především z výkazu zisku a ztráty.

Příklad 1:

Podnik má na výsledkových účtech před zaúčtováním daně z příjmu tyto zůstatky:

Účet	Zůstatek v Kč
501 – Spotřeba materiálu	20 000,-
504 – Prodané zboží	1 620 000,-
512 – Cestovné	10 000,-
513 – Náklady na reprezentaci	400,-
521 – Mzdové náklady	120 000,-
524 – Zákonné sociální pojištění	43 200,-
543 – Dary	8 400,-
544 – Smluvní pokuty a penále	10 000,-
545 – Ostatní pokuty a penále	5 000,-
551 – Odpisy DHM a DNM	28 000,-
552 – Tvorba zákonných rezerv	3 000,-
559 – Tvorba opravných položek	2 000,-
582 – Škody	60 000,-
604 – Tržby za zboží	2 000 000,-
688 – Ostatní mimořádné výnosy	30 000,-

- Úkoly:** 1) Zjistěte výsledek hospodaření v rozčlenění na výsledek z běžné činnosti (provozní + finanční) a z mimořádné činnosti.
2) Vypočítejte základ daně z běžné činnosti, z mimořádné činnosti a základ daně celkem.
K dispozici máte tyto další informace:
- dary jsou z hlediska účelu i výše jednotlivého daru daňově uznatelné
  - daňové odpisy činí Kč 18 000,-
  - na účtu 582 je škoda způsobená protržením hráze – živelná pohroma
  - na účtu 688 je pouze úhrada této škody
  - vypočítejte výši daně z příjmu a výši disponibilního výsledku hospodaření

Řešení:

1) Provozní výsledek hospodaření:	Provozní výnosy (604)	2 000 000,-
	Provozní náklady (501 – 559)	1 870 000,-

	Provozní VH – zisk	130 000,-
Finanční výsledek hospodaření:	Finanční výnosy	0,-
	Finanční náklady	0,-

	Finanční výsledek hospodaření	0,-

Výsledek hospodaření z běžné činnosti:	Provozní VH - zisk	130 000,-
	Finanční VH	0,-
	VH z běžné činnosti – zisk	130 000,-

Mimořádný výsledek hospodaření:	Mimořádné výnosy	30 000,-
	Mimořádné náklady	60 000,-
	Mimořádný výsledek hospodaření - ztráta	30 000,-

Celkový výsledek hospodaření:	Výsledek hospodaření z běžné činnosti – zisk	130 000,-
	Výsledek hospodaření z mimořádné činnosti - ztráta	- 30 000,-
	Celkový výsledek hospodaření – zisk	100 000,-

2) **Základ daně z příjmu:**

Účetní výsledek hospodaření – zisk
 100 000,-

Daňově neuznatelné náklady:

- 513 Náklady na reprezentaci + 400,-
- 543 Dary + 8 400,-
- 545 Ostatní pokuty a penále + 5 000,-
- 559 Tvorba opravných položek + 2 000,-
- rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy + 10 000,-
 (ÚO > DO)

Upravený základ daně 125 800,-
 - dary (5% z upraveného ZD) 6 290,-

Základ daně 119 500,-

3) **Výpočet daně z příjmu (rok 2009 – sazba 20 %)**

Základ daně (zaokrouhlený na 1000 dolů) x sazba daně z příjmu

Daň z příjmu = 119 000 x 0,2 = 23 800 Kč

Disponibilní výsledek hospodaření = účetní výsledek hospodaření - daň z příjmu

Disponibilní VH = 100 000 - 23 800 = 76 200 Kč

Příklad 2:

Podnik má na výsledkových účtech před zaúčtováním daně z příjmu tyto zůstatky (v Kč):

Účty 501 - 559	2 188 000,-	
Účty 561 - 579	208 000,-	
Účet 549	50 000,-	
Účet 588	10 000,-	
Účty 601 - 648	4 038 000,-	
Účet 648	40 000,-	
Účty 661 - 668	344 000,-	

Úkoly:

- 1) **Určete, o jakou skupinu nákladů, resp. výnosů se jedná** a název skupiny zapište do výše uvedené tabulky.
- 2) **Vypočítejte výsledek hospodaření** v rozčlenění na výsledek hospodaření z běžné činnosti a výsledek hospodaření z mimořádné činnosti.
- 3) **Vypočítejte základ daně z příjmu**, znáte-li následující údaje.
  - na konkrétních účtech jsou tyto zůstatky.

513 Náklady na reprezentaci	Kč 26 000,-
523 Odměny členům orgánů společnosti a družstva	84 000,-
528 Ostatní sociální náklady	52 000,-
543 Dary	74 000,-
545 Ostatní pokuty a penále	36 000,-
551 Odpisy dlouhodobého majetku	64 000,-
559 Tvorba a zúčtování opravných položek z provozní činnosti	18 000,-
579 Tvorba a zúčtování opravných položek z finanční činnosti	24 000,-
  - všechny dary jsou daňově uznatelné z hlediska účelu i výše
  - daňové odpisy činí Kč 70 000,-
  - na účtu 549 Manka a škody z provozní činnosti je manko ve výši Kč 50 000,-, na účtu 648 Ostatní provozní výnosy je předpis úhrady této škody ve výši Kč 40 000,-

- 4) **Vypočítejte výši daně z příjmu v podmínkách roku 2009 a výši disponibilního výsledku hospodaření.**

Řešení:

Přehled použité literatury

- 1) Cipra,T.: Praktický průvodce finanční a pojistnou matematikou, Edice HZ, 1995
- 2) Klínský, P., Munch,O.: Ekonomika pro ekonomická lycea a ostatní střední školy, FORTUNA 2006
- 3) Klínský,P., Munch,O.: Ekonomika pro obchodní akademie, FORTUNA, 2006
- 4) Kolektiv autorů (Pochylá, Holá, Motáková): Sbírka příkladů z ekonomiky, OA Břeclav, 2008
- 5) Mařík, M. a kolektiv: Soubor řešených příkladů z finančního řízení podniku, VŠE, 1996
- 6) Mlčoch, J.: Financování podniku, FORTUNA , 1994
- 7) Mlčoch, J.: Příklady z podnikové ekonomiky, FORTUNA, 1998
- 8) Novotný, Z., Dyntarová,V., Dyčková, J. a kol.: Podniková ekonomika 3 – Ekonomika podniku, OA Břeclav, MORAVIAPRESS,2008
- 9) Světlík, J. : Marketing, Vydavatelství EKKA, 1992
- 10) Veber, J.: Příklady z managementu, FORTUNA, 1998